

Kỷ niệm 68 năm Ngày THƯỜNG BINH LIỆT SĨ (27/7/1947 – 27/7/2015)

Những cô gái, chàng trai trên tuyến lửa 1-C...

Thứ tư, 22/07/2015

Bài cuối: Đôi vợ chồng thành hôn nơi đất khách...

Năm 1970, họ thành hôn, lúc ấy chàng hai chín, nàng chưa tròn hai mươi. Chàng tên Nguyễn Văn Điện (Út Điện), người phụ trách kho quân khí A2 thuộc Trung đoàn 195 – trung đoàn hậu cần thuộc Khu 9. Còn nàng là Phạm Ngọc Hoa (Út Hoa), cán bộ tiểu đội của đại đội Tây Đô, TNXP tỉnh Cần Thơ...

Cả hai anh chị đều cùng phục vụ trên tuyến 1-C. Kho quân khí A2 là nơi nhận hàng từ nước ngoài vào Nông-Pênh, do chính bạn vận chuyển bằng xe cam nhông về huyện Túc-Mía cho ta. Từ huyện Túc-Mía, với sự giúp đỡ phương tiện ghe xuồng của bà con Việt kiều - cũng chính là người điều khiển phương tiện - chở hàng đưa về xã Ptây-Mía (dân thường gọi là Sóc Chuốt), giao cho đơn vị A2. Đầu tiên, hàng được để trên mặt đất. Không lâu sau, các anh tìm, xin bà con cho đào hầm bí mật rải rác nhiều nơi trong xã để cất giữ hàng. Khi ấy, những thùng gỗ được tháo gỡ và tiêu hủy, rồi dùng vải sếp quấn hàng (vũ khí) thành từng bó khoảng 20-25kg/bó (vừa cho một người vác trên vai, hoặc chắt xuống xuống)... Để, từ đây, hàng sẽ được giao cho lực lượng TNXP đến vận chuyển, tiếp nối qua các chặng đường (chốt) trên tuyến 1-C, đưa về Cái Sắn - cho các đơn vị chủ lực quân của khu hoặc các tỉnh miền Tây đến nhận.

Theo lời anh Út Điện (quê Bạc Liêu), từ năm 1966, anh và một số đồng chí đã được cử sang đất bạn làm nhiệm vụ nhận và chuyển giao hóa chất về công binh xưởng Khu 9, đáp ứng nhu cầu sản xuất vũ khí. Năm 1967, Trung đoàn 195 được thành lập, kho A2 được hình thành, ở gần một ngôi chùa tại Sóc Chuốt – với một đại đội "thiếu" (chỉ ba bốn chục quân). Năm 1968, lượng hàng về nhiều hơn, đơn vị anh được tăng cường 5-6 TNXP. Tiếp năm 1969, kho A2 lại được bổ sung một lực lượng TNXP gồm 1 tiểu đội nam, 2 tiểu đội nữ - trong đó có tiểu đội trưởng Phạm Ngọc Hoa đầy nét chân quê, mới biết đọc biết viết, có tiếng gan dạ, làm việc gì là làm đến cùng, không bỏ dở... Tương tự các nữ TNXP "ít chữ" khác, Út Hoa được Út Điện dạy làm các phép tính... đồng thời giáo dục, bồi dưỡng - và chính bí thư chi bộ Út Điện là người kết nạp Út Hoa vào Đảng cùng một nữ đồng đội khác.

Ông bà Nguyễn Văn Điện – Phạm Ngọc Hoa
trong căn nhà tại khu vực Yên Trung,
phường Lê Bình, quận Cái Răng,
TP Cần Thơ.

Út Hoa tên thật Phạm Thị Mót, quê Long Thạnh - Phụng Hiệp - Cần Thơ cũ (nay là Tân Long - Thị xã Ngã Bảy - Hậu Giang). Chị là con út trong một gia đình có 9 người con; các anh chị đều thoát ly công tác hoặc có gia đình ra riêng thì chị dâu, anh rể cũng đi làm cách mạng. Ba hy sinh, nhà chỉ còn hai mẹ con, nhưng muốn trả thù cha, Út Mót "trốn" mẹ, đi TNXP - đêm trước đó Út Mót còn ngủ chung, cứ ôm riết và thâm hít sâu mùi da thịt má...

Năm 1967, Út Hoa đã cùng đại đội Tây Đô có mặt trên tuyến 1-C. Bị đánh phá liên miên, đơn vị rút lên núi

Cô Tô, lại tiếp tục bị chúng bao vây, đánh dữ dội hơn. Sau trận Cô Tô, nhiều chị em bị sốt núi, tóc rụng hết, bụng to như người có bầu - khi rút được về An Biên, dân chúng đều ái ngại, mến thương. Sau vài tháng điều trị, tịnh dưỡng tại An Biên, đơn vị quay quả trở lại tuyến 1-C tiếp tục làm nhiệm vụ. Lần này, người nữ đồng đội được cử về đồng bằng học lớp y tá đã không trở lên, đơn vị không đạt thành ước nguyện có người am hiểu thuốc men để hỗ trợ, chăm sóc sức khỏe cho đồng đội mỗi khi cần thiết! Ai cũng tiếc. Riêng Út Hoa càng buồn, bởi người ấy chính là cháu họ của mình...

Anh Út Điện nay đã 75 tuổi, trí nhớ còn rất tốt. Có lẽ ký ức vẫn hằn sâu quặng đời anh công tác ở kho A2, với nhiệm vụ gắn bó cùng lực lượng TNXP tuyến lửa 1-C - mà con kinh Vĩnh Tế là nỗi nặng lòng đến ám ảnh bất kỳ ai từng công tác trên tuyến đường này. Bởi, kinh Vĩnh Tế không phải dễ qua. Có khi lực lượng TNXP cả 7-8 ngày không qua được bờ bên kia để đến kho A2 nhận hàng. Những lúc ấy, anh phải điều quân và trực tiếp đưa hàng qua kinh Vĩnh Tế giao cho anh em tại đồng tràm Hà Tiên. Vậy mà, có khi cả tháng trời các anh đi đã hơn hai mươi lượt vẫn chưa qua được bờ Hà Tiên - do địch đánh phá suốt ngày đêm không dứt! Để không bị gián đoạn đường vận chuyển, khi có thể, lực lượng TNXP cứ tranh thủ, cố gắng đi nhận hàng nhiều, rồi làm kho cất giấu trong rừng tràm.

Đã nghe về những khó khăn của tuyến 1-C trong mùa nước, thật tình tôi không thể hình dung các anh chị TNXP đã cất giấu vũ khí ở nơi nào trong cánh rừng lênh láng nước, lại không ngừng bị đánh phá! Việc làm cứ, làm kho đã khó. Việc bảo vệ cứ,

bảo vệ kho, hàng càng khó. Việc chuyển hàng trong bối cảnh thường xuyên bị đạn nổ bom rơi - càng khó, khổ hơn nhiều... Vậy mà, các anh chị đã làm được! Nói sao hết sự khâm phục và tri ân với những người TNXP, nhất là với các chị - tưởng không thể nào sống nổi trên tuyến đường 1-C huyền thoại!

* * *

Tôi đến thăm anh chị Út Điện tại căn nhà đơn sơ, nép mình bên đường Hàng Gòn – đường dân sinh dưới cầu Cái Răng bé (nối cầu Cần Thơ với Quốc lộ 1). Qua câu chuyện về nhà cửa đất đai tôi được hiểu rõ hơn về mối lương duyên và hoàn cảnh gia đình của chàng bộ đội cụ Hồ với người nữ TNXP từng công tác chung một thời tuyến lửa 1-C. Thì ra, khi biết hai anh chị đã có tình cảm với nhau, tổ chức càng "vun" vào, bởi Út Hoa với truyền thống gia đình cách mạng nòi, cộng bản chất thật thà, công tác tốt – thật xứng đôi với người cán bộ cốt cán của trung đoàn. Vậy là, đám cưới được tổ chức với tiệc trà, nhưng nghe chuyện, bà con Việt kiều vốn thương mến cả hai đã tự động làm một số loại bánh và gọi cho vịt, gà, heo... làm tiệc mặn. Quan khách gồm "hai bên" (CK + TNXP) và một số đại diện bà con Việt kiều, cả thầy độ bốn năm chục người, trong đó có cả lãnh đạo trung đoàn đến dự...

Sau cưới, lúc này anh Út Điện đã chuyển sang công tác CK (công khai), hàng tháng về họp nên vợ chồng được gần nhau. Đến lúc anh cùng đơn vị đi tuốt tới Kandal, cách xa vợ hàng trăm cây số, thì anh ít dịp về... Năm 1972, khi Út Hoa sinh con gái đầu lòng, non một tháng sau anh mới về tới, khi ấy chị đang nằm bệnh xá điều trị, hai mẹ con được đồng đội curu mang, chăm sóc. Lúc này, lực lượng TNXP đã giải thể (từ cuối năm 1971), sáp nhập vào Trung đoàn 195, Út Hoa được điều về công tác ở bộ phận quân trang của trung đoàn...

Sau giải phóng, được đi học sơ cấp ngành thương nghiệp vài tháng, rồi Út Hoa về công tác ngành thương nghiệp tại Phụng Hiệp. Ai cũng thương, quý chị vì đức tính trung thực, thẳng ngay, làm tốt công tác chuyên môn. Đến 1977, sau khi sinh đứa con thứ hai, chị quyết định xin nghỉ việc, chuyển về sống tại quê nhà Long Thạnh. Anh Út Điện kể, lúc đó anh công tác ở Cần Thơ, tổ chức kêu anh tranh thủ về chuyển sinh hoạt Đảng cho vợ, nhưng chị không chịu, thành ra "mất chức" đảng viên từ bấy đến nay. Thấy tôi ngạc nhiên, chị giải thích, đã quyết định nghỉ ở nhà nuôi con nhỏ, và rước cha mẹ chồng về phụng dưỡng theo lời tự hứa với anh Út hồi còn ở Campuchia, chị không dám chuyển sinh hoạt Đảng. Bởi, nếu còn sinh hoạt thì phải gương mẫu, phải làm việc cho địa phương, khi ấy không khéo lại không làm được gì cho cả hai bên – việc nhà, việc nước. Thôi thì đành hy sinh phần mình...

Anh Út kể, hồi đó, thấy vợ chồng anh nghèo quá, huyện biểu muốn xin đất chỗ nào cứ xin, huyện cho để cất nhà ở, ổn định gia đình. Anh không dám xin đất của dân, bèn xin cái nền đồn ở Cầu Trắng lớn, rồi cất nhà, rước cha mẹ về ở đó, ngang với nhà của má vợ. Sau khi ba anh mất, má anh bị tai biến (lần đầu), anh chị bán nhà ở Long Thạnh, lấy tiền về mua đất ở Hàng Gòn hết cả cây vàng. Lúc qui hoạch làm lộ, đất nhà anh mất hơn phân nửa, còn khoảng 1.300 mét vuông. Năm 2001 lãnh tiền bồi hoàn, một mét vuông hơn 14.000 đồng - ngang ngửa giá một ký cá linh. Số tiền bồi hoàn anh dùng vào việc sửa nhà còn thiếu, nên... mang nợ.

Chị Út Hoa tâm tình, giờ thì chị không có thu nhập gì, vì không có chế độ, chính sách gì "ghé" vào chị được. Người ta phải có 15 năm công tác mới được hưởng chính sách, còn chị chỉ công tác được hơn 8 năm; cần tỷ lệ thương tật 21%, thì chị chỉ có 16%, do hồi bị thương, sức chị còn trẻ khỏe, mau hồi phục... Dù vậy, hiện nay, chị vẫn sinh hoạt Hội cựu chiến binh, Hội cựu TNXP, Hội phụ nữ, tích cực vận động bà con quyên góp, ủng hộ các phong trào xã hội của địa phương như công tác khuyến học, làm đường, v.v... Hơn nữa, "máu" TNXP vẫn còn, chị tâm nguyện, khi có giặc, chị lại sẵn sàng xông ra phía trước, làm bất cứ việc gì có lợi cho Tổ quốc...

Chia tay anh chị Út Điện - Út Hoa, tôi như cứ còn nghe câu nói của anh với người vợ hiền tâm mẫn: "Hồi đó bà phụng dưỡng cha mẹ cho tui yên tâm hoàn thành nhiệm vụ, nên tiền lương hưu của tui trong đó có phân nửa là công của bà. Bà đương nhiên được hưởng, không có ăn "ké" của tui đâu mà lo...".

Ôi, cái tình, cái tâm của hai người vợ chồng cựu chiến binh - cựu thanh niên xung phong sao mà ngọt ngào, thấm đẫm tính nhân văn làm vậy!

Bài, ảnh: NHƯ BĂNG